บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยใช้รูปแบบซิปป์(CIPP Model) ในด้านบริบท(Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ(Process Evaluation) และด้านผลผลิต(Product Evaluation) และเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยใช้การสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นิสิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2558 และผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งเป็นครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษาที่นิสิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคเรียนที่ 2/2558 โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นิสิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งเป็นครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษาที่นิสิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรีศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งสามารถแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นอาจารย์ จำนวน 13 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 61.54 และเป็นเพศหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 โดยส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 รองลงมามีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 มีอายุระหว่าง 36 – 40 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 มีอายุระหว่าง 46 – 50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 และมีอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับผิดชอบวิชาเอกดนตรีตะวันตก จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 และรับผิดชอบวิชาเอกดนตรีไทย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 เมื่อพิจารณาประสบการณ์การทำงานพบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมามีประสบการณ์การทำงาน 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 และมีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 3 – 5 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 และเมื่อพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการพบว่า ส่วนใหญ่มีตำแหน่งอาจารย์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 92.31 และมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตรโดยเป็นอาจารย์ประจำ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 76.92 และเป็นอาจารย์พิเศษ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08

1.2 ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนิสิต จำนวน 293 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 82.59 และเป็นเพศหญิง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 17.41 โดยส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในวิชาเอกดนตรีตะวันตก จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 79.86 และศึกษาอยู่ในวิชาเอกดนตรีไทย จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 20.14 เมื่อพิจารณาถึงชั้นปีที่นิสิตกำลังศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 36.18 รองลงมาศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 23.21 ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 22.18 และศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 18.43 และเมื่อพิจารณาถึงสายที่สำเร็จการศึกษาก่อนเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรพบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากสายศิลป์-ภาษา จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 37.88 สำเร็จการศึกษาจากสายศิลป์-คำนวณ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 29.35 สำเร็จการศึกษาจากสายวิทย์-คณิต จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 23.21 และสำเร็จการศึกษาจากสายวิชาชีพ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.56 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกเข้าศึกษาต่อเนื่องจากความต้องการในการประกอบวิชาชีพครู จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 53.24 รองลงมาคือ การเป็นที่ยอมรับและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย

จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.82 การเป็นที่ยอมรับและชื่อเสียงของสาขาวิชา จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.92 ผู้ปกครองต้องการให้ศึกษา จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.17 การเป็นที่ยอมรับและชื่อเสียงของคณะ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.44 และศึกษาตามเพื่อน/รุ่นพี่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.41

1.3 ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 44 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 และเป็นเพศหญิง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 รองลงมามีอายุระหว่าง 46 – 50 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 29.55 มีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36 มีอายุระหว่าง 36 – 40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36 มีอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 และมีอายุระหว่าง 51 – 55 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.82 และเมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์การทำงานพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมามีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 16 – 20 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 29.55 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 21 – 25 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6 – 10 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.82 และมีประสบการณ์การทำงาน 26 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55 รองลงมาปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 และปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18

2. ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยใช้รูปแบบซิปป์(CIPP Model)

2.1 ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวม

ภาพรวมของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการ(Process Evaluation) ($\bar{X}$ = 4.20) รองลงมาคือ ด้านผลผลิต(Product Evaluation) ($\bar{X}$ = 4.18) ด้านบริบท(Context Evaluation) ($\bar{X}$ = 4.18) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านปัจจัยนำเข้า(Input Evaluation) ($\bar{X}$ = 4.08)

เมื่อพิจารณาข้อมูลจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างพบว่า

2.1.1 ภาพรวมของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีผลการประเมินส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านปัจจัยนำเข้า(Input Evaluation) ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการ(Process Evaluation) ($\bar{X}$ = 4.65) รองลงมาคือ ด้านบริบท (Context Evaluation) ($\bar{X}$ = 4.58) ด้านผลผลิต(Product Evaluation) ($\bar{X}$ = 4.55) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านปัจจัยนำเข้า(Input Evaluation) ($\bar{X}$ = 3.82)

2.1.2 ภาพรวมของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลผลิต(Product Evaluation) ($\bar{X}$ = 4.19) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ(Process Evaluation) ($\bar{X}$ = 4.18) ด้านบริบท(Context Evaluation) ($\bar{X}$ = 4.16) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านปัจจัยนำเข้า(Input Evaluation) ($\bar{X}$ = 4.09)

2.1.3 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.28) (มีการประเมินด้านผลผลิตด้านเดียว)

2.2 ผลการประเมินหลักสูตร ด้านบริบท(Context Evaluation)

ภาพรวมของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านบริบทอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดวิชาเอกเป็น “วิชาเอกดนตรีไทย” และ “วิชาเอกดนตรีตะวันตก” มีความเหมาะสม($\bar{X}$ = 4.41) รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความครอบคลุมผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางดนตรี($\bar{X}$ = 4.32) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความครอบคลุมผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}$ = 4.00)

เมื่อพิจารณาข้อมูลจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างพบว่า

2.2.1 ภาพรวมของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านบริบท

อยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X}$ = 4.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดวิชาเอกเป็น “วิชาเอกดนตรีไทย” และ “วิชาเอกดนตรีตะวันตก” มีความเหมาะสม($\bar{X}$ = 4.92) และเนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะเชี่ยวชาญในการปฏิบัติดนตรีเครื่องมือเอก($\bar{X}$ = 4.92) รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความครอบคลุมผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางดนตรี($\bar{X}$ = 4.86) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กลยุทธ์การสอนมีความสอดคล้องเหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่กำหนด($\bar{X}$ = 4.15)

2.2.2 ภาพรวมของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านบริบทอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดวิชาเอกเป็น “วิชาเอกดนตรีไทย” และ “วิชาเอกดนตรีตะวันตก” มีความเหมาะสม($\bar{X}$ = 4.39) รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความครอบคลุมผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางดนตรี($\bar{X}$ = 4.30) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความครอบคลุมผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ($\bar{X}$ = 3.97)

2.3 ผลการประเมินหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า(Input Evaluation)

ภาพรวมของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอน($\bar{X}$ = 4.42) และผู้เรียนมีความมุ่งมั่นที่จะประกอบวิชาชีพครูเมื่อสำเร็จการศึกษา($\bar{X}$ = 4.42) รองลงมาคือ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ และทักษะที่มีไปใช้ในการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต($\bar{X}$ = 4.39) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและเพียงพอ($\bar{X}$ = 3.70)

เมื่อพิจารณาข้อมูลจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างพบว่า

2.3.1 ภาพรวมของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 3.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นที่จะประกอบวิชาชีพครูเมื่อสำเร็จการศึกษา($\bar{X}$ = 4.69) รองลงมาคือ อาจารย์มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชา

ที่สอน($\bar{X}$ = 4.62) และอาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน($\bar{X}$ = 4.62) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แหล่งเรียนรู้ และห้องสมุดมีเอกสาร ตำรา หนังสือที่เหมาะสมและเพียงพอ($\bar{X}$ = 2.77)

2.3.2 ภาพรวมของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอน($\bar{X}$ = 4.41) รองลงมาคือ ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นที่จะประกอบวิชาชีพครูเมื่อสำเร็จการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.40) และคุณวุฒิ ประสบการณ์ ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสม($\bar{X}$ = 4.40) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและเพียงพอ($\bar{X}$ = 3.71)

2.4 ผลการประเมินหลักสูตร ด้านกระบวนการ(Process Evaluation)

ภาพรวมของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา($\bar{X}$ = 4.29) รองลงมาคือ ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ให้คำแนะนำในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างเหมาะสม($\bar{X}$ = 4.28) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อสอบภาคทฤษฎีดนตรีเพื่อคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษามีความเหมาะสม($\bar{X}$ = 4.07)

เมื่อพิจารณาข้อมูลจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างพบว่า

2.4.1 ภาพรวมของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านกระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X}$ = 4.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง($\bar{X}$ = 4.92) รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้($\bar{X}$ = 4.85) การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะเชี่ยวชาญในการปฏิบัติดนตรีเครื่องมือเอก($\bar{X}$ = 4.85) มีการกำกับติดตามการบริหารจัดการ และการดำเนินงานของหลักสูตรอย่างเป็นระบบ($\bar{X}$ = 4.85) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้

ผู้เรียนมีความไวในการวิเคราะห์สรุปความคิดรวบยอดข้อมูลข่าวสารด้านดนตรีจากผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา($\bar{X}$ = 4.38)

2.4.2 ภาพรวมของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา($\bar{X}$ = 4.28) รองลงมาคือ ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ให้คำแนะนำในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างเหมาะสม($\bar{X}$ = 4.26) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อสอบภาคทฤษฎีดนตรีเพื่อคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษามีความเหมาะสม($\bar{X}$ = 4.04)

2.5 ผลการประเมินหลักสูตร ด้านผลผลิต(Product Evaluation)

ภาพรวมของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต/ผู้เรียนมีคุณภาพ ($\bar{X}$ = 4.32) รองลงมาคือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต/ผู้เรียนเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน($\bar{X}$ = 4.29) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บัณฑิต/ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู สำหรับครูสอนดนตรีศึกษา($\bar{X}$ = 3.84)

เมื่อพิจารณาข้อมูลจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างพบว่า

2.5.1 ภาพรวมของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X}$ = 4.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 5 รายการ คือ บัณฑิต/ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกดนตรีศึกษาอย่างบูรณาการ($\bar{X}$ = 4.69) บัณฑิต/ผู้เรียนมีทักษะเชี่ยวชาญในการปฏิบัติดนตรีเครื่องมือเอก($\bar{X}$ = 4.69) บัณฑิต/ผู้เรียนมีทักษะในการบันทึก อ่านและพัฒนาโน้ต($\bar{X}$ = 4.69) บัณฑิต/ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสุนทรียศาสตร์ และสามารถถ่ายทอดดนตรีเพื่อให้ผู้ฟังได้เกิดประสบการณ์($\bar{X}$ = 4.69) และบัณฑิต/ผู้เรียน เป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน/ชุมชน และบุคลากรในวิชาชีพ รองลงมา มี 7 รายการ คือ บัณฑิต/ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู สำหรับครูสอนดนตรีศึกษา($\bar{X}$ = 4.62) บัณฑิต/ผู้เรียนมีความสามารถในการสืบค้น การแสวงหาความรู้ รวบรวมสาระ จัดการความรู้ทางดนตรีให้เป็นหมวดหมู่($\bar{X}$ =

4.62) บัณฑิต/ผู้เรียนมีความเอาใจใส่ในการรับฟัง ช่วยเหลือเกื้อกูลและเอื้อต่อการแก้ปัญหาของผู้เรียน ผู้ร่วมงาน ทั้งในกลุ่มและระหว่างกลุ่มอย่างสร้างสรรค์($\bar{X}$ = 4.62) บัณฑิต/ผู้เรียนมีความเข้าใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างมีความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียนและผู้ร่วมงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X}$ = 4.62) บัณฑิต/ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับผู้เรียนที่หลากหลาย ทั้งผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ผู้เรียนที่มีความสามารถปานกลาง และผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีนวัตกรรม($\bar{X}$ = 4.62) บัณฑิต/ผู้เรียนมีทักษะเบื้องต้นในการขับร้องและบรรเลงเครื่องดนตรีอื่นๆ($\bar{X}$ = 4.62) และบัณฑิต/ผู้เรียนมีทักษะการขับร้องและการปฏิบัติดนตรีประเภทรวมวง($\bar{X}$ = 4.62) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต/ผู้เรียนแล้วเสร็จตามกำหนดเวลา($\bar{X}$ = 4.15)

2.5.2 ภาพรวมของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต/ผู้เรียนมีคุณภาพ ($\bar{X}$ = 4.30) รองลงมาคือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต/ผู้เรียนเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน($\bar{X}$ = 4.28) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บัณฑิต/ผู้เรียนมีทักษะเบื้องต้นในการขับร้อง และบรรเลงเครื่องดนตรีอื่นๆ($\bar{X}$ = 4.07)

2.5.3 ภาพรวมของความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บัณฑิต/ผู้เรียนมีความไวในการรับรู้ความรู้สึกของผู้เรียนดนตรีระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา($\bar{X}$ = 4.46) รองลงมาคือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต/ผู้เรียนมีคุณภาพ($\bar{X}$ = 4.41) บัณฑิต/ผู้เรียนมีทักษะเชี่ยวชาญในการปฏิบัติดนตรีเครื่องมือเอก($\bar{X}$ = 4.41) และบัณฑิต/ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานอย่างมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการสอนดนตรีศึกษา และพัฒนาทางวิชาชีพอย่างมีนวัตกรรม($\bar{X}$ = 4.41) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บัณฑิต/ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู สำหรับครูสอนดนตรีศึกษา($\bar{X}$ = 3.73)

3. ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3.1 ด้านบริบท(Context Evaluation)

ปัญหา

1) จำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรมีมากเกินไป

2) รายวิชาบางรายวิชามีการกำหนดรายวิชา จำนวนวิชา เนื้อหาวิชาไม่เหมาะสม ดังนี้

2.1) วิชาหลักการจัดการแสดงดนตรี มีการกำหนดให้ศึกษาเพียง 1 วิชา ซึ่งน้อยเกินไป และไม่เหมาะสมกับกิจกรรมในรายวิชาที่นิสิตต้องวางแผนการจัดการแสดงดนตรี บริหารจัดการแสดงดนตรี และต้องจัดซ้อมการแสดงเป็นจำนวนมาก

2.2) วิชาภาษา เทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับครูดนตรี มีการกำหนดเนื้อหาบางส่วนซ้ำซ้อนกับวิชาเทคโนโลยีดนตรีซึ่งเป็นวิชาบังคับของนิสิตวิชาเอกดนตรีตะวันตก

2.3) วิชาทฤษฎีดนตรีไทย ขาดเนื้อหาของศัพท์สังคีต

2.4) วิชาประวัติดนตรีไทย มีการกำหนดเนื้อหาบางส่วนซ้ำซ้อนกับวิชาพื้นฐานประวัติดนตรีไทย แต่ขาดในส่วนของการค้นคว้าทางประวัติศาสตร์

2.5) วิชาเสภาและทำนองเสนาะ มีการกำหนดเนื้อหาที่ยังไม่ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่มุ่งหวังให้นิสิตสามารถขยับกรับเสภาพได้

2.6) วิชาปฏิบัติดนตรีไทยเครื่องโท 1 และวิชาปฏิบัติดนตรีไทยเครื่องโท 2 มีการกำหนดให้นิสิตเรียนร่วมกันในกลุ่มปี่พาทย์ และเครื่องสายให้ไม่สามารถบริหารจัดการการเรียนการสอนในแต่ละเครื่องดนตรีได้อย่างเหมาะสม

2.7) วิชาปฏิบัติเครื่องสายเบื้องต้น มีการกำหนดเนื้อหาและบทเพลงยากเกินไป

2.8) วิชาปฏิบัติเครื่องดีด 3 วิชาปฏิบัติเครื่องดีด 4 วิชาปฏิบัติเครื่องดีด 5 วิชาปฏิบัติเครื่องสี 3 วิชาปฏิบัติเครื่องสี 4 วิชาปฏิบัติเครื่องสี 5 มีการกำหนดบทเพลงพื้นฐานไว้เท่านั้น ซึ่งขาดการกำหนดบทเพลงเดี่ยวพื้นฐานเพื่อเป็นพื้นฐานในการบรรเลงเพลงเดี่ยวอื่นๆ

2.9) วิชาปฏิบัติดนตรีตะวันตกเบื้องต้น มีการกำหนดให้นิสิตทุกเครื่องดนตรีเรียนร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการการเรียนการสอนในแต่ละเครื่องดนตรีได้อย่างเหมาะสม

2.10) วิชาประวัติดนตรีตะวันตก มีการกำหนดให้ศึกษาเพียง 1 วิชา ซึ่งน้อยเกินไป และไม่เหมาะสมกับเนื้อหาที่นิสิตต้องศึกษา

2.11) วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก มีการกำหนดให้ศึกษารายวิชาดังกล่าวต่อเนื่องกัน 3 วิชา คือ วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก 1 วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก 2 และวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก 3 ซึ่งไม่เพียงพอต่อเนื้อหาที่เรียน

2.12) วิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 1 – 6 มีการสอนทั้งในกลุ่ม High Brass และ Low Brass ซึ่งรวมกัน ทำให้การเรียนการสอนต้องอาศัยผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะอย่างน้อย 2 คน แต่นิสิตต้องลงทะเบียนในรายวิชาร่วมกัน ทำให้การบริหารจัดการการเรียนการสอนไม่ชัดเจน

2.13) วิชาการสอดทำนองดนตรีตะวันตก เป็นวิชาที่มีความสำคัญสำหรับการประกอบวิชาชีพครูดนตรี โดยเฉพาะกับนิสิตวิชาเอกดนตรีตะวันตก แต่ได้กำหนดไว้ในกลุ่มวิชาเลือก

2.14) วิชาการซ่อมสร้างอุปกรณ์ดนตรีตะวันตก มีการกำหนดถึงการสร้างอุปกรณ์ดนตรีตะวันตก ซึ่งต้องใช้อุปกรณ์ค่อนข้างมาก และมีความซับซ้อน จึงไม่เหมาะสมกับการเรียนในระยะสั้น

2.15) วิชาทฤษฎีดนตรีแจ๊ส คีตปฏิภาณแบบแจ๊ส และการบริหารจัดการธุรกิจดนตรี ซึ่งกำหนดไว้ในกลุ่มวิชาเลือก มีความไม่เหมาะสมกับนิสิตที่เรียนครู

2.16) ขาดรายวิชาวรรณคดีดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการนำดนตรีไปใช้ให้เกิดประโยชน์

2.17) ขาดรายวิชาสุนทรียศาสตร์กับดนตรีศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนรู้หลักการและปรัชญาของวิชาดนตรี

3) การกำหนดแผนการศึกษาไม่เหมาะสม ดังนี้

3.1) วิชาหลักการจัดการแสดงดนตรี จัดให้นิสิตศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงที่นิสิตต้องออกทดลองสอน และมีภาระหน้าที่ที่ต้องเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพค่อนข้างมาก ทำให้นิสิตมีข้อจำกัดในการทำงานในรายวิชา

3.2) วิชาประพันธ์เพลงเบื้องต้น มีเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีตะวันตก แต่จัดให้นิสิตเรียนวิชาการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีตะวันตกก่อน ทำให้การทำความเข้าใจในเนื้อหาไม่ต่อเนื่อง

4) รายวิชาควรส่งเสริมทักษะการปฏิบัติ และวิชาเอก เช่น วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ประวัติดนตรีตะวันตกให้มากยิ่งขึ้น หรืออาจกำหนดแยกให้นิสิตเรียนในสายวิชาดนตรีตะวันตก หรือสายวิชาดนตรีไทย เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ลึกซึ้ง

แนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

1) ควรปรับลดจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรให้มีความเหมาะสม เนื่องจากหน่วยกิตที่กำหนดโดยมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) กำหนดไว้เพียง 160 หน่วยกิตเท่านั้น

2) ควรพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชาบางรายวิชา ดังนี้

2.1) กำหนดรายวิชาหลักการจัดการแสดงดนตรีเป็น 2 วิชาต่อเนื่องกัน

2.2) กำหนดเนื้อหาวิชาภาษา เทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับครูดนตรีในส่วนของเทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับครูดนตรีเกี่ยวกับการสร้างสื่อทางดนตรีเป็นสาระสำคัญ

2.3) เพิ่มเติมเนื้อหาของศัพท์สังคีตในวิชาทฤษฎีดนตรีไทย

2.4) ตัดเนื้อหาวิชาประวัติดนตรีไทยบางส่วนที่มีความซ้ำซ้อนกับวิชาพื้นฐานประวัติดนตรีไทย และเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นคว้าทางประวัติศาสตร์

2.5) กำหนดเนื้อหาวิชาเสภาและทำนองเสนาะให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้เพื่อให้นิสิตสามารถขยับกรับเสภาพได้

2.6) แยกรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทยเครื่องโท 1 และวิชาปฏิบัติดนตรีไทยเครื่องโท 2 ออกตามประเภทของเครื่องดนตรี โดยกำหนดเป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีต่างกลุ่มเป็นรายวิชา คือ ปฏิบัติพื้นฐานเครื่องดีด ปฏิบัติพื้นฐานเครื่องสี ปฏิบัติพื้นฐานเครื่องตี ปฏิบัติพื้นฐานเครื่องเป่า ปฏิบัติพื้นฐานขับร้องเพลงไทย และปฏิบัติพื้นฐานขิม

2.7) กำหนดเนื้อหาและบทเพลงวิชาปฏิบัติเครื่องสายเบื้องต้นเป็นเพลงสองชั้น

2.8) กำหนดบทเพลงพื้นฐาน และบทเพลงเดี่ยวพื้นฐานในวิชาปฏิบัติเครื่องดีด 3 วิชาปฏิบัติเครื่องดีด 4 วิชาปฏิบัติเครื่องดีด 5 วิชาปฏิบัติเครื่องสี 3 วิชาปฏิบัติเครื่องสี 4 วิชาปฏิบัติเครื่องสี 5 เพื่อเป็นพื้นฐานในการบรรเลงเพลงเดี่ยวอื่นๆ

2.9) แยกรายวิชาปฏิบัติดนตรีตะวันตกเบื้องต้นออกตามประเภทของเครื่องดนตรี โดยกำหนดเป็นรายวิชา คือ ปฏิบัติคีย์บอร์ดเบื้องต้น ปฏิบัติกีตาร์เบื้องต้น ปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองเบื้องต้น ปฏิบัติเครื่องลมไม้เบื้องต้น ปฏิบัติเครื่องสายตะวันตกเบื้องต้น ปฏิบัติเครื่องกระทบเบื้องต้น และปฏิบัติขับร้องตะวันตกเบื้องต้น

2.10) กำหนดวิชาประวัติดนตรีตะวันตกเพิ่มเป็น 2 วิชาต่อเนื่องกัน

2.11) กำหนดวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเพิ่มเป็น 4 วิชาต่อเนื่องกัน

2.12) แยกรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 1 – 6 ออกตามประเภทของเครื่องดนตรี โดยกำหนดเป็นรายวิชา คือ ปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองเสียงสูง 1 – 6 และปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองเสียงต่ำ 1 – 6

2.13) กำหนดวิชาการสอดทำนองดนตรีตะวันตกเป็นวิชาบังคับสำหรับนิสิตวิชาเอกดนตรีตะวันตก

2.14) ปรับรายวิชาการซ่อมสร้างอุปกรณ์ดนตรีตะวันตก เป็นวิชาการบำรุงรักษาเครื่องดนตรีตะวันตกแทน

2.15) ตัดรายวิชาทฤษฎีดนตรีแจ๊ส คีตปฏิภาณแบบแจ๊ส และการบริหารจัดการธุรกิจดนตรีออกจากกลุ่มวิชาเลือก

2.16) พัฒนารายวิชาวรรณคดีดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการนำดนตรีไปใช้ให้เกิดประโยชน์

2.17) พัฒนารายวิชาสุนทรียศาสตร์กับดนตรีศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนรู้หลักการและปรัชญาของวิชาดนตรี

3) ควรกำหนดแผนการศึกษา ดังนี้

3.1) ปรับแผนการศึกษาวิชาหลักการจัดการแสดงดนตรี โดยจัดให้นิสิตศึกษาวิชาหลักการจัดการแสดงดนตรี 1 ในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 และศึกษาวิชาหลักการจัดการแสดงดนตรี 2 ในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2

3.2) ปรับแผนการศึกษาให้นิสิตวิชาเอกดนตรีตะวันตกศึกษาวิชาประพันธ์เพลงเบื้องต้นก่อนวิชาการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีตะวันตก

4) ควรกำหนดรายวิชา และเนื้อหาวิชาที่จะส่งเสริมทักษะการปฏิบัติ และวิชาเอก เช่น วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ประวัติดนตรีตะวันตกให้มากยิ่งขึ้น หรืออาจพิจารณากำหนดแยกให้นิสิตเรียนในสายวิชาดนตรีตะวันตก หรือสายวิชาดนตรีไทยให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3.2 ด้านปัจจัยนำเข้า(Input Evaluation)

ปัญหา

1) เครื่องดนตรีมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนิสิต

2) ห้องซ้อมและห้องปฏิบัติการดนตรีมีไม่เพียงพอ

3) อาจารย์ผู้สอนควรมีความเฉพาะทางและหลากหลาย เพื่อการเรียนปฏิบัติแบบตัวต่อตัว

แนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

1) ควรมีการสร้างความร่วมมือกับวิทยาลัยการดนตรี เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งในส่วนของเครื่องดนตรี ห้องซ้อม ห้องปฏิบัติการดนตรี และอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ควรมีการจัดซื้อจัดหาเครื่องดนตรีให้มีความเพียงพอต่อจำนวนนิสิต

3) ควรมีการจัดจ้างอาจารย์พิเศษ หรือวิทยากรที่มีความเฉพาะทางเพิ่มขึ้น

3.3 **ด้านกระบวนการ**(Process Evaluation)

ปัญหา

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่เป็นระบบ ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ

แนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

ควรมีการกำหนดเงื่อนไข คุณสมบัติของนิสิตที่จะฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รวมทั้งชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงานให้นิสิตทราบล่วงหน้า เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การปฏิบัติ

3.4 **ด้านผลผลิต**(Product Evaluation)

ปัญหา

นิสิตไม่สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลา

แนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

1) ควรมีการจัดแผนการศึกษา และชี้แจงแนวทางการศึกษาให้แก่นิสิตทราบล่วงหน้า เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมแก่นิสิต

2) ควรมีการศึกษาปัจจัยสำคัญที่ทำให้นิสิตไม่สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลา เพื่อการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงประเด็น

อภิปรายผล

ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นการประเมินโดยใช้การสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นิสิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2558 และผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งเป็นครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษาที่นิสิตหลักสูตรครุศาสตร

บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคเรียนที่ 2/2558 ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นที่นำไปสู่การอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา มีการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีส่วนร่วมจากคณาจารย์ในสาขาวิชา กอปรกับหลักสูตรดังกล่าวพัฒนา/ปรับปรุงจากวิชาเอกดนตรีศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมศึกษา โดยปรับให้เหลือการผลิตบัณฑิตเฉพาะด้านในวิชาเอกเดี่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์(หลักสูตรห้าปี)(กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) และสามารถตอบสนองความต้องการของหน่วยงาน และสังคมได้เป็นอย่างดี

1.1 ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท(Context Evaluation) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากการประเมินจากทั้งกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นอาจารย์ และนิสิตมีความสอดคล้องกัน คือ การกำหนดวิชาเอกเป็น “วิชาเอกดนตรีไทย” และ “วิชาเอกดนตรีตะวันตก” มีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งเหตุดังกล่าวมาจากการสำรวจสภาพปัญหา และความต้องการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของทาบา(Taba, Hilda, 1962) ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ของการพัฒนาหลักสูตรว่า ขั้นที่ 1 สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคม รวมทั้งศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ ธรรมชาติของความรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมาย ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งควรเป็นจุดมุ่งหมายที่สามารถนำไปปฏิบัติจริง และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเลือกและจัดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียน นอกจากนี้ การกำหนดวิชาเอกดังกล่าวเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ซึ่งเกิดจากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนโปรแกรมวิชาศิลปกรรม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา(สุพัตรา วิไลลักษณ์, 2550) ที่ได้มีการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนโปรแกรมวิชาศิลปกรรม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาตามทัศนะของนักศึกษาว่า คือ ควรมีการปรับหลักสูตรโดยแยกแขนงวิชาศิลปะ ดนตรีสากล ดนตรีไทย และนาฏศิลป์ออกจากกัน เพื่อให้นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความต้องการและความถนัด

1.2 ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า(Input Evaluation) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทฤดี ผลศิริ(2552) ที่ระบุถึงผลการประเมินหลักสูตรการดุริยางค์ทหารเรือ กองทัพเรือ ในด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอน เชี่ยวชาญในวิชาที่สอน และผลการวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ วิสาข์ จัติวัตร์ เสงี่ยม โตรัตน์ ฐาปนีย์ ธรรมเมธา และศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย(2554) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า บัณฑิต นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ และ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความคิดเห็นในด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ คุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสม ทั้งนี้ อันเนื่องมาจากกระบวนการในการคัดเลือกอาจารย์ และการกำหนดอาจารย์ผู้สอนซึ่งเกิดจากการพิจารณาในการประชุมคณะกรรมการบริหารสาขาวิชาดนตรีศึกษาเพื่อการกำหนดผู้สอนและการแบ่งรายวิชาสำหรับผู้สอนแต่ละคน โดยพิจารณาจากประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญด้านทักษะปฏิบัติเครื่องมือ และภาระการสอนขั้นต่ำของแต่ละคน

1.3 ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ(Process Evaluation) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ซึ่งสอดคล้องกับที่ รุจิร์ ภู่สาระ(2545 : 143-145) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึงการวัดผลการปฏิบัติของผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของหลักสูตร ตามที่ ธวัช เติมญวน (2548 : 18) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่จะจัดให้แก่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถคุณลักษณะตามความมุ่งหมายของการศึกษาที่วางไว้ หลักสูตรจึงเป็นการศึกษาที่ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ตลอดจนคุณลักษณะของอาจารย์ วัสดุการศึกษา ตำราเรียน สถานที่เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการบริหารหลักสูตรที่สอดคล้องกับสังคมแต่ละยุคสมัย

1.4 ผลการประเมินหลักสูตร ด้านผลผลิต(Product Evaluation) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต/ผู้เรียนมีคุณภาพ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ บัณฑิต/ผู้เรียนในสาขาวิชาได้ศึกษาทั้งศาสตร์ทางวิชาชีพครู

และศาสตร์ทางวิชาการ และวิชาชีพทางดนตรีอย่างรอบด้าน ซึ่งส่งผลให้บัณฑิต/ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความสามารถไปปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2555) ที่กำหนดว่า ปรัชญาของหลักสูตร คือ ผลิตครูดี ครูเก่ง คิดเป็น ทำเป็น ใฝ่รู้และเชี่ยวชาญการสอนดนตรี และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ 1) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครูสอนดนตรีศึกษา 2) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการปฏิบัติดนตรี 3) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะในการค้นคว้า แสวงหาความรู้ และใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถประมวลความรู้ในศาสตร์ทางดนตรี เพื่อนำไปใช้ในการแสดงความรู้และความคิดเห็น หรือนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ได้ 4) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรับผิดชอบและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และ 5) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการถ่ายทอดและจัดการเรียนรู้ทางดนตรี นอกจากนี้ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต/ผู้เรียนมีคุณภาพยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพบัณฑิตที่สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ครอบคลุม ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ และด้านทักษะทางดนตรี ตามที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) และมาตรฐานคุณวุฒิคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์(หลักสูตรห้าปี) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

2. ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

2.1 ด้านบริบท(Context Evaluation) พบว่าจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรมีมากเกินไป ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรายวิชาในกลุ่มวิชาชีพครูที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ในหมวดวิชาเฉพาะด้านมีจำนวนเกินกว่าจำนวนหน่วยกิตที่ระบุไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์(หลักสูตรห้าปี)(กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ถึง 9 หน่วยกิต จึงส่งผลให้จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดมีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป นอกจากนี้ ในส่วนของการกำหนดรายวิชา จำนวนวิชา เนื้อหาวิชา และแผนการศึกษาที่มีความไม่เหมาะสมนั้น ต้องมีการพิจารณาถึงรายละเอียดของรายวิชา จำนวนวิชา เนื้อหาวิชา และแผนการศึกษา เพื่อไม่ให้

เกิดความซ้ำซ้อน และเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้น รวมทั้งการพิจารณากำหนดรายวิชา และเนื้อหาวิชาที่จะส่งเสริมทักษะการปฏิบัติ และวิชาเอก เช่น วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ประวัติดนตรีตะวันตกให้มากยิ่งขึ้น หรืออาจพิจารณากำหนดแยกให้นิสิตเรียนในสายวิชาดนตรีตะวันตก หรือสายวิชาดนตรีไทยให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า(Input Evaluation) พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาในส่วนของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น เครื่องดนตรีมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนิสิต ห้องซ้อมและห้องปฏิบัติการดนตรีมีไม่เพียงพอ ทั้งนี้เป็นเพราะข้อจำกัดทางงบประมาณ และสถานที่ในการปรับปรุงเป็นห้องปฏิบัติการ ซึ่งการสร้างความร่วมมือกับวิทยาลัยการดนตรี เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งในส่วนของเครื่องดนตรี ห้องซ้อม ห้องปฏิบัติการดนตรี และอาจารย์ผู้สอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั้น เป็นทางออกที่จะสร้างมาตรฐานในการผลิตบัณฑิตได้อย่างดียิ่ง และสอดคล้องกับแนวทางในการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอนวิชาเอกเดี่ยวตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์(หลักสูตรห้าปี)(กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกเดี่ยวที่เตรียมผู้จะไปเป็นครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่า นักศึกษาจะต้องเรียนวิชาเอกจากคณะที่เปิดสอนสาขาวิชาหลักนั้น หรือสอนโดยคณาจารย์ที่มีคุณวุฒิ “ปริญญาเอก” หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่า “รองศาสตราจารย์” ในสาขาวิชาหลักและมีผลงานวิชาการเป็นที่ประจักษ์อย่างต่อเนื่องในสาขาวิชาหลักนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้มีการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่เข้มข้นอยู่ในสิ่งแวดล้อม/บรรยากาศที่มีลักษณะและธรรมชาติที่เป็นพลวัตทำให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของศาสตร์ในวิชาเอกนั้นได้อย่างรวดเร็ว สามารถปรับตัวเกิดจิตใฝ่รู้ (inquiry mind) สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา ติดตามความก้าวหน้าของศาสตร์นั้นได้และเกิดความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ จะต้องไม่ใช้งบประมาณเพื่อสร้างห้องปฏิบัติการและการจัดหาคณาจารย์ที่มีคุณวุฒิ “ปริญญาเอก” หรือดำรงตำแหน่ง “รองศาสตราจารย์” ในสาขาวิชาเอกดังกล่าวเพิ่มในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนกับคณะสาขาวิชาหลักนั้นๆ

2.3 ด้านกระบวนการ(Process Evaluation) พบว่า ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างระบุตรงกัน คือ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่เป็นระบบ ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ของคุรุสภา และมาตรฐานคุณวุฒิคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์(หลักสูตรห้าปี)(กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) โดยได้มีการปรับเปลี่ยนให้นิสิตต้องมีผลการเรียนผ่านทุกรายวิชาในกลุ่มวิชาชีพครูก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และต้องเลือกสถานศึกษาสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับ

มัธยมศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นความเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินงานที่ผ่านมา จึงทำให้นิสิตบางคนไม่สามารถเตรียมความพร้อมของตนเองได้ทัน ทำให้ไม่สามารถออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ตามแผนการศึกษา และนิสิตบางคนต้องประสานแจ้งยกเลิกการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนที่ได้ไปทดลองสอนไว้ เนื่องจากไม่ใช่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นไปอย่างเป็นระบบ และเกิดความชัดเจนในการทำงาน จึงควรมีการวางแผน และกำหนดเงื่อนไข คุณสมบัติของนิสิตที่จะฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รวมทั้งชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงานให้นิสิตทราบล่วงหน้า เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การปฏิบัติ

2.4 ด้านผลผลิต(Product Evaluation) พบว่า ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างระบุตรงกัน คือ นิสิตไม่สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลา ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจที่นิสิตจะต้องรักษาสภาพเพื่อไปทำงานหารายได้ หรือต้องหารายได้พิเศษระหว่างเรียน ซึ่งปัญหานี้มหาวิทยาลัยก็ได้มีการให้ทุนทั้งจากกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนจากมูลนิธิต่าง และทุนเรียนดี การส่งเสริมสนับสนุนการทำงาน ผ่านทางศูนย์จัดหางาน ทั้งงานบางเวลา และงานในมหาวิทยาลัย อาทิ การเป็น T.A. เป็นต้น และการผ่อนปรนการชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา โดยมีการขยายเวลาการชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาครอบคลุมแต่ละภาคการศึกษา ด้วยการจัดทำประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อกำหนดช่วงเวลาในการชำระค่าธรรมเนียมฯ และมีการขยายเวลาให้เมื่อมีคำร้องขอผ่อนผันค่าธรรมเนียมฯ จนถึงสิ้นภาคการศึกษา และเมื่อครบกำหนดจะไม่พิจารณาผลการเรียน และนิสิตต้องรักษาสภาพ ซึ่งนิสิตต้องเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาจัดแผนการศึกษา และชี้แจงแนวทางการศึกษาให้แก่นิสิตทราบล่วงหน้า เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมแก่นิสิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท(Context Evaluation) ในรายการวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความครอบคลุมผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงควรมีการพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ให้ครอบคลุมผลการเรียนดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรปรับลดจำนวนหน่วยกิต พัฒนา/ปรับปรุงรายวิชาบางรายวิชา แผนการศึกษา และกำหนดรายวิชา และเนื้อหาวิชาที่จะส่งเสริมทักษะการปฏิบัติ และวิชาเอก เช่น วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ประวัติดนตรีตะวันตกให้มากยิ่งขึ้น หรืออาจพิจารณากำหนดแยกให้นิสิตเรียนในสายวิชาดนตรีตะวันตก หรือสายวิชาดนตรีไทยให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า(Input Evaluation) ในรายการเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและเพียงพอมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น คณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณะ และมหาวิทยาลัยจึงควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดซื้อเครื่องดนตรีให้มีความเหมาะสมและเพียงพอมากยิ่งขึ้น รวมทั้งขับเคลื่อนกลไกในการสร้างความร่วมมือกับวิทยาลัยการดนตรี เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน

1.3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการ(Process Evaluation) ในรายการข้อสอบภาคทฤษฎีดนตรีเพื่อคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษามีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งข้อสอบดังกล่าวควรมีการพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิชาดนตรี ช่วงชั้นที่ 4 ในหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้นักเรียนที่เข้าสอบผ่านเข้าสู่การสอบสัมภาษณ์ เพื่อประเมินทักษะด้านดนตรีและความตั้งใจในการเรียนมากกว่าการวัดและประเมินผลโดยใช้ข้อสอบภาคทฤษฎีเพียงอย่างเดียว

1.4 ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลผลิต(Product Evaluation) ในรายการบัณฑิต/ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู สำหรับครูสอนดนตรีศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คณาจารย์จึงควรมีการสอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมเพื่อบ่มเพาะคุณธรรมจริยธรรมแก่บัณฑิต/ผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาโดยจำแนกเป็นวิชาเอกดนตรีไทย และวิชาเอกดนตรีตะวันตก

2.2 ควรมีการประยุกต์วิธีการประเมินเชิงคุณภาพควบคู่กับวิธีการประเมินเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างรอบด้าน